قوتابخانەی ڕۆمانتیسم.. ڕاستی بەهادین

ئەم قوتابخانەیە زادەی شارستانیەکان و پیشەسازی و پەشکۆوتنەکانی چینەکانی ناوەندی کۆمەڵە لەسەدەی نۆزدەهەمی زایینیی. لە بەر ئەوەی چینەکانی پەشکۆوتوو خوازی ئەمسەدەیەی ئەوروپا ئیتر نەیان دەتوانی دابونەریتەکانی "فئودالیسم – دەرە بەگایەتی" وە "کلاسیسم" قبول بکەن بەو بنەیەوە پەویستیان بە ڕەشنبیران و نووسەران و هونەرمەندانەك بوو کە بەدلخوازی خۆیان و بەچوونەکانی خویان قەڵەم بدەستەوە بگرن.
ئەم قوتابخانە ئەدەبیە لە ناوەڕاستەکانی سەدەی هەژدەهەم پەرەی سەند تا ئەو شوێنەی کە لەنیوەی دووەمی ئەو سەدەیە و لەهەموو ساڵەکانی سەدەی نۆزدەهەم دا جیهانی ئەدەب و هونەر و بیروباوەڕ و ئەندێشەی کرد بە جۆلانگەی خەی نووسەرانی ئەم قوتابخانەیە هیچکات کەمەگا و تاکەکانی کەمەڵە بەوشەوەی کە هەبوون وەسف نەدەکرد بەڵکو بەوشەوازەی کەدەبەت ببن وەسفی دەکرد و لە تابلۆکانیاندا دەیان گونجاند. لەم ڕووەوە ئەم قوتابخانەیە لەبەرامبەر ڕئالیسم دا ڕادەوەستە.

هونەرمەندی ڕۆمانتیك لە چینی خەی بەزارە و هەمیشە هەوڵئدا لە ژیانی ناوکەمەگای خەی دەربازبەت و بەخەیاڵات و ئەندێشە خەیاڵیەکانی خەی پەنادەهەنەت وە بە دەورانی ڕابووردوو وە سەردەمەکانی منداڵی و زید و ئارەزووی تەنهایی دەگەڕەتەوە.
لە ناو پیشەوانی ئەم قوتابخانەیە ئەتوانین ناوی "ستاندال فیکتەر هەگە " شاتوبریان لە فەڕەنسا "دا وە "لۆرد بایرون، فیردزفرسی (ویردزورسی) لە بەریتانیا وە گەتە، چیلە ر لە ئەلمانیا وە "پەشکین و گوگول و ورمانتەف لە سوڤیەت دا بهەنین. نووسراو و سیناریەکەی "فیکتەر هەگە" لە شانۆگەری کرامەل" بوو بە یەکی لە مرام نامەکانی بزوتنەوەی رومانتیسم.
فیکتەر هەگە پاشان بە پەشکەش کردنی کتەبە شاکارەکەی بە ناوی "بەنەوایان" رابە رایە تی ئەم قوتابخانەیەی گرتە ئەستە.